

Wayechi – Genesis 47:28 – 50:26

Aliyah 1 – Genesis 47:28 – 48:9

We horen hier hoe Jakob vlak voor zijn sterven nog een laatste wens en zegeningen mee wil geven aan zijn nageslacht. Hij voelt zijn einde naderen en daarom laat hij Jozef bij zich komen. Hij drukt Jozef op het hart dat hij **niet in Egypte begraven** wil worden, maar bij zijn voorvaderen in het beloofde land. Hierbij vraagt hij of hij genade heeft gevonden in de ogen van Jozef. Ook buigt hij zich neer aan het hoofdeinde van het bed. Jakob erkent aan het eind van zijn leven zijn zoon Jozef als meerdere en **buigt** zich voor hem neer. Zo komen de dromen van Jozef uit.

Jakob vertelt ook waarom hij bij zijn voorvaderen in het beloofde land begraven wil worden. God was daar namelijk aan Hem verschenen en had hem en zijn nageslacht dat land beloofd. De **beloftes van God** blijven Jakob bij en zij zullen ook meegaan met het volgende geslacht, als Jakob al gestorven is. Jakob heeft deze beloftes niet tot vervulling zien komen, maar Gods beloftes duren voort. We kunnen hieruit leren dat we sommige beloftes van God aan het **nageslacht** moeten overdragen. We zullen niet alles zelf in vervulling zien gaan. Sommige beloftes en visioenen overstijgen ons tijdelijke leven. Gods plan is groter dan alleen ons eigen leven. En gelukkig maar... God werkt door!

Aan het eind van Jakobs leven blijven er dus openstaande beloftes over. Maar we lezen ook dat er nog andere dingen open blijven staan aan het eind van Jakobs leven. Zo heeft Jakob het **verlies van Rachel** en de verloren tijd samen met **Jozef** nooit helemaal kunnen verwerken in zijn levensdagen. Dat horen we in zijn laatste woorden terug. Hij spreekt over de zonen, die Jozef in Egypte heeft gekregen, terwijl hij daar zelf niet bij was. Ja, deze zonen blijken zelfs vreemden voor hem te zijn, volgens Gen. 48:8. Maar Jakob wil zich deze zonen **toe-eigenen** als eigen zonen. Hier lijkt een compensatiedrang in Jakob naar boven te komen, voor de verloren gewaande zoon Jozef en de momenten van zijn kleinzonen Efraïm en Manasse, die Jakob moest missen. Efraïm en Manasse zullen hem toebehoren als zonen. Zo zal er compensatie voor het verdriet en gemis optreden.

En terwijl Jakob zo over de kinderen van Jozef spreekt, schiet er ineens een uitspraak over Rachel tussendoor in Gen. 48:7. Het lijkt uit het niets naar boven te komen: de oude pijn dat hij zijn geliefde vrouw Rachel langs de weg bij Bethlehem heeft moeten begraven. Sindsdien is hij nooit meer echt de oude Jakob geweest. Sinds de dood van Rachel leefde hij voor zijn zonen Jozef en Benyamin en nu ook voor zijn kleinzonen Efraïm en Manasse. Zijn ziel was met deze zonen verbonden, omdat zijn hart nog bij Rachel was.¹ Hieruit leren we dat er soms pijn, gemis of verdriet in ons leven is, wat **nooit zal slijten**. Het verdriet om Rachel is Jakob zijn leven lang meegegaan.

¹ Gen. 44:30.

Ook leren we uit de laatste woorden van Jakob dat er nog bepaalde **levenslessen** open bleven staan. Hij was niet in staat alle lessen in het leven te leren. Zo bleef Rachel tot het einde zijn **voorkeursvrouw**, terwijl de Heer al heel vroeg in zijn leven had laten merken dat Lea en Rachel evenveel liefde verdienden.² Ook wil Jakob nog steeds **kinderen** aan Rachels nageslacht **toevoegen**. In Genesis 30:24 horen we dat Rachel haar eerstgeboren zoon de naam 'Jozef' geeft, wat 'vermeerderen' betekent. Want zij wilde nog een zoon van de Heer ontvangen. Ze wilde kunnen opbieden tegen het aantal zonen dat Lea aan Jakob had gebaard. En nu voegt Jakob aan het eind van zijn leven nog twee zonen aan de zonen van Rachel toe. Zo komt het aantal zonen van Rachel op vier, precies het aantal zonen wat Lea hem in eerste instantie baarde, voor het gebeuren met de liefdesappel.³ En Jakob stelt Manasse en Efraïm letterlijk als Ruben en Simeon, twee van de zonen van Lea.⁴ Zo vecht Jakob de **strijd om nageslacht** tussen Lea en Rachel tot op zijn laatste adem uit, ten behoeve van zijn voorkeursvrouw Rachel. Jakob had de les kennelijk nog steeds niet geleerd dat je nageslacht niet kunt nemen, maar enkel kunt **ontvangen** uit de hand van de Heer.⁵

Zo zien we in dit gedeelte, dat het einde van ons leven geen gesloten boek hoeft te zijn. Vaak liggen er nog vele **lijntjes open**, waar de Heer gelukkig genadig mee verder knoopt, tot een prachtig verhaal in de volgende geslachten. Bij Jakob lagen er nog beloftes, oude pijn en levenslessen open. Toch zien we dat God verder ging met de **beloftes** aangaande het beloofde land, want 400 jaar later trekt het volk weg uit Egypte.⁶ En we zien dat God verder werkt met de **oude pijn** om het verlies van Rachel, want rond de geboorte van Yeshua komt die oude pijn bij de kindermoord weer naar boven, maar Yeshua ontsnapt daar aan de dood.⁷ En we lezen dat **Manasse en Efraïm** tot twee stammen van het volk Israël worden, waardoor het land onder precies 12 stammen verdeeld kon worden. De Leviëten kregen namelijk geen grondgebied in Israël.⁸ Zo knoopt God verder met onze open levenseindes. Wat ligt er bij ons nog open? En bij geliefden, die al overleden zijn? Hoe schrijft God verder aan onze levensverhalen?

Wat wel tragisch is aan het overlijden van Jakob, is dat hij in zekere zin van zijn nageslacht **afgesneden** lijkt te zijn. Abraham liet zijn meest vertrouwde dienaar vlak voor zijn sterven zweren om een vrouw uit zijn eigen familie te zoeken voor zijn zoon Izak.⁹ Hij liet dus iemand zweren ten behoeve van zijn **nageslacht**. Maar Jakob laat Jozef zweren om hem te begraven in zijn eigen familiegraf. Jakob laat dus iemand zweren ten behoeve van **hemzelf**.

² Gen. 29:31.

³ Hierbij verkocht Rachel eigenlijk twee zonen aan Lea tegen de prijs van enkele liefdesappels. Dit doet denken aan Ezau, die zijn eerstgeboorterecht verkocht voor linzensoep.

⁴ Gen. 48:5.

⁵ Zie ook *parshah Wayeeshev, aliyah 1*.

⁶ Zie het Bijbelboek Exodus.

⁷ Matth. 2:13-18.

⁸ Zie het Bijbelboek Jozua. In Openbaring 7:5-8 lijkt de stam Dan ertussenuit gevallen te zijn en vervangen te zijn door Manasse.

⁹ Gen. 24.

Het had voor hem ook geen zin meer om iemand te laten zweren om een vrouw uit zijn eigen familie voor Jozef te zoeken, want Jozef was al met een **heidense, Egyptische vrouw** getrouwd. Zonder dat Jakob het wist waren de wissels voor de toekomst al omgegaan. Onvermijdelijk zou zijn nageslacht in de slavernij van Egypte terecht gaan komen. Zo werd Jakob eigenlijk al ruim voor zijn dood van zijn nageslacht afgesneden. Hij kende zijn eigen kleinzonen (aan Jozefs kant) niet eens, op het moment van sterven. Alles ging langs hem heen.

Ook horen we dit terug in de manier waarop Jakob over Manasse, Efraïm en Rachel spreekt. Manasse en Efraïm en hun mogelijke toekomstige broers, worden gekoppeld aan de namen van Ruben en Simeon. Broers worden op naam van broers gezet, volgens Gen. 48:6. Het gaat hier niet over zonen, die op naam van hun vader gezet worden. En dan spreekt Jakob in Genesis 48:7 ineens over zichzelf. Wat mij betreft, zegt hij, telt er maar één ding: ik ben mijn vrouw **Rachel** kwijtgeraakt.

Jakob is afgesneden geraakt van zijn nakomelingen, doordat zijn lievelingszoon Jozef naar Egypte verkocht werd. Herinner u uit de vorige *parshot* dat Jozef bij uitstek een beeld is van **Yeshua haMashiach**.¹⁰ Ook vandaag de dag is Israël afgesneden van hun uitverkoren zoon, Yeshua. Er loopt een breuklijn tussen de vaders en de kinderen. In Yeshua is er een hele geestelijke familie van God bijgekomen, maar er loopt helaas een breuklijn tussen de vaders van Israël en de kinderen van Yeshua. Maar er is een prachtige belofte in Maleachi 4:5-6:

*Zie, Ik zend tot u de profeet Elia, voordat de dag van de Heer komt, die grote ontzagwekkende dag. Hij zal het **hart van de vaders tot de kinderen terugbrengen**, en het hart van de kinderen tot hun vaders, opdat Ik niet zal komen en de aarde met de ban zal slaan.*

Hiermee besluiten de kleine profeten van de Hebreeuwse Bijbel. Voordat de grote dag van de Heer aanbreekt, zal **Elia** de vaders bij de kinderen terugbrengen.¹¹ De volgelingen van **Yeshua** en de kinderen van **Israël** zullen verenigt worden tot één volk. En dit is essentieel, anders zal de aarde namelijk totaal vernietigd moeten worden. De beloftes zijn immers aan de vaders, de kinderen van Israël gedaan. En de vervulling krijgt gestalte via de kinderen in Yeshua. Zolang deze twee niet bij elkaar komen, kan Gods Koninkrijk niet op aarde doorbreken!

In de huidige *aliyah* vinden we ook een voorafschaduwing van het **toevoegen van de heidenvolken** aan het volk van God. **Manasse en Efraïm** worden namelijk als zonen van Jakob, dat is Israël, aangenomen. Maar zij waren zonen van een Egyptische vrouw. Zij waren vreemden voor Israël. Zij waren heidenen. Toch verkrijgen zij de zegen van Israël en worden zij tot twee stammen in Israël.

¹⁰ *Parshot Wayeeshev en Mikeets.*

¹¹ Hierbij kan gedacht worden aan de twee getuigen, die met grote kracht en tekenen, net als Elia en Mozes, aan het einde der dagen zullen getuigen, volgens Openbaring 11.

We kunnen hieruit ook nog een les leren over de omgang met onze kinderen. Hoewel we het niet met alle keuzes eens zullen zijn, die onze kinderen maken, toch worden we opgeroepen om onze kinderen te zegenen! Zelfs als onze kinderen trouwen met niet gelovige partners en onze kleinkinderen misschien vreemden voor ons zijn, wat geloof of opvoeding betreft. **We mogen nooit stoppen met onze kinderen te zegenen!**

Een laatste les, die ik uit dit gedeelte wil halen, is dat je je **sterven voor moet bereiden**. Jakob voelde zijn einde aankomen en trof voorbereidingen. Hij instrueerde zijn nakomelingen over zijn wensen en gaf hen zijn zegen mee. Het kan zijn dat we ons einde aan voelen komen, maar het kan ook zijn dat we plotseling heengaan. Zorg ervoor dat je de beloftes van God en zijn zegeningen hebt **overgedragen** aan het volgende geslacht. Daar kun je niet te vroeg mee beginnen. Zet de kanalen van Gods zegen open voor je kinderen en geliefden. Deel met hen, wat God je gegeven heeft. En laat hen weten wat je van hen wilt, mocht je er zelf ooit niet meer zijn. Wees daarmee bezig, zodat het je niet overvalt. Zo kan God zijn lijnen voortzetten, als wij heengaan.

Om samen te vatten: welke lessen hebben we dit keer geleerd?

1. **Beloftes** van God vinden soms hun vervulling pas in een **volgende generatie**
2. Er bestaat **verdriet wat nooit slijt**
3. Er zullen altijd **openstaande levenslessen** overblijven
4. **Vertrouw** erop dat God met dit alles door blijft schrijven in zijn **masterplan**
5. De vaders van **Israël** en de kinderen van **Yeshua** zullen **verenigd** worden
6. Stop nooit met het **zegenen** van je **kinderen**, ook als ze andere wegen kiezen
7. **Bereid je sterven voor**, draag zegeningen en beloftes van God over